

धोरण :- 6

संस्कृत

8. काकस्य चातुर्यम्

શબ્દાર્થ

અધઃ	- નીચે	કોટરે	- બખોલ
एकस्मिन्	- કોઈ એક	शावकैः सह	- બચ્ચાં સાથે
तत्रैव	- ત્યાં જ	आहारार्थम्	- આહાર માટે
पृष्ठे	- પાછળ	अनन्तरम्	- પછીથી
नयामि	- લઈ જઉં છું	अधुना	- અત્યારે
नीडे	- માળામાં	कश्चित्	- કોઈક
विचिन्त्य	- વિચારીને	अपहरति	- ઉપાડી જાય છે.

અનુવાદ

एकस्मिन् वने एकः वटवृक्षः अस्ति। तत्र काकः वसति।
काकस्य पत्नी शावकैः सह तत्रैव वसति। तस्य वृक्षस्य अधः कोटरे
एकः सर्पः वसति।

- એક વનમાં એક વડનું ઝાડ છે. ત્યાં એક કાગડો રહે છે.
કાગડાની પત્ની (કાગડી) બચ્ચાંઓ સાથે ત્યાં જ રહે છે. તે
ઝાડની નીચે બખોલમાં એક સાપ રહે છે.

□   एकदा काकः भार्यया सह आहारार्थं
गच्छति। तदा सर्पः एकं शावकं खादति।

➤   એક દિવસ કાગડો પત્ની (કાગડી)
સાથે ખોરાક માટે જાય છે. ત્યારે સાપ એક
બચ્ચાંને ખાઈ છે.

□   કાકઃ આગચ્છતિ પશ્યતિ ચ। એકઃ શાવકઃ નીડે
નાસ્તિ। વૃક્ષસ્ય અધઃ સર્પ દૃષ્ટ્વા કાકઃ વદતિ 'અહો, એષઃ
દુષ્ટસર્પઃ શાવકં ખાદતિ।' કશ્ચિત્ ઉપાયં કરોમિ। ઇતિ
વિચિન્ત્ય કાકઃ નદી પ્રતિ ગચ્છતિ ।

➤   કાગડો આવે છે અને જુએ છે, એક બચ્ચું માળામાં નથી.
ઝાડની નીચે સાપને જોઈને કાગડો બોલે છે – ‘અરે ! આ દુષ્ટ
સાપ બચ્ચાંને ખાઈ ગયો છે. (હું) કોઈ ઉપાય કરું છું .’ એમ
વિચારીને કાગડો નદી તરફ જાય છે.

□ તત્ર રાજકુમારી સ્નાનં કરોતિ। તસ્યાઃ સુવર્ણહારઃ
નદીતીરે અસ્તિ। ચતુરઃ કાકઃ સુવર્ણહારમ્ અપહરતિ।

➤ ત્યાં રાજકુમારી સ્નાન કરે છે. તેનો સોનાનો હાર
નદીકાંઠે છે. ચતુર કાગડો સોનાનો હાર ઉપાડી જાય છે.

□ કાકઃ સુવર્ણહારં કોટરસ્ય અન્તઃ ક્ષિપતિ। સૈનિકઃ
કાકસ્ય પૃષ્ઠે આગચ્છતિ। કોટરે સુવર્ણહારઃ સર્પં ચ
પશ્યતિ। સઃ ચિન્તયતિ 'અહો પ્રથમ સર્પ મારયામિ અનન્તરં
હારં નયામિ।'

➤ કાગડો સોનાનો હાર બખોલની અંદર નાખે છે. સૈનિક
કાગડાની પાછળ આવે છે. (તે) બખોલમાં સોનાનો હાર
અને સાપને જુએ છે. તે વિચારે છે, 'અરે ! પહેલાં હું સાપને
મારી નાખું છું (અને) પછી હાર લઈ જાઉં છું.

□ સૈનિકઃ સર્પ મારયતિ હારં નયતિ । કાકઃ વદતિ
'અહો, સર્પઃ મૃતઃ। અધુના સુખેન વસામિ ।'

➤ સૈનિક સાપને મારી નાખે છે (અને) હાર લઈ લે છે.
કાગડો બોલે છે, ' વાહ, સાપ મારી ગયો ! હવે હું સુખેથી
રહીશ.'

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. નીચેના શબ્દોનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કરો:

શાવકૈ:

વિચિન્તય

ચિન્તયતિ

દુષ્ટસર્પ:

સુવર્ણહારમ્

પ્રશ્ન 2. ઉદાહરણ પ્રમાણે નીચેનાં વાક્ય પૂર્ણ કરો:

ઉદાહરણ : સર્પ:_____વસતિ। (કોટરમ્)

✓ સર્પ: કોટરે વસતિ।

(1) સિંહ:_____વસતિ। (વનમ્)

✓ સિંહ: વને વસતિ।

(2) મનુષ્ય:_____વસતિ। (નગરમ્)

✓ મનુષ્ય: નગરે વસતિ।

(3) खगः_____वसति। (नीडः)

✓ खगः नीडे वसति।

(4) वानरः_____वसति। (वृक्षः)

✓ वानरः वृक्षे वसति।

(5) मत्स्यः_____वसति। (जल)

✓ मत्स्यः जले वसति।

પ્રશ્ન ૩. ઉદાહરણ દર્શાવ્યા મુજબ લખો :

ઉદાહરણ : કાકઃ _____પ્રતિ ગચ્છતિ। (નદી)

✓ કાકઃ નદીં પ્રતિ ગચ્છતિ।

(1) છાત્રઃ_____પ્રતિ ગચ્છતિ। (શાલા)

✓ છાત્રઃ શાલાં પ્રતિ ગચ્છતિ।

(2) કૃષિકઃ_____પ્રતિ ગચ્છતિ। (ક્ષેત્ર)

✓ કૃષિકઃ ક્ષેત્રં પ્રતિ ગચ્છતિ।

(3) व्याघ्रः_____प्रति गच्छति। (वन)

✓ व्याघ्रः वनं प्रति गच्छति।

(4) हंसः_____प्रति गच्छति। (सरोवर)

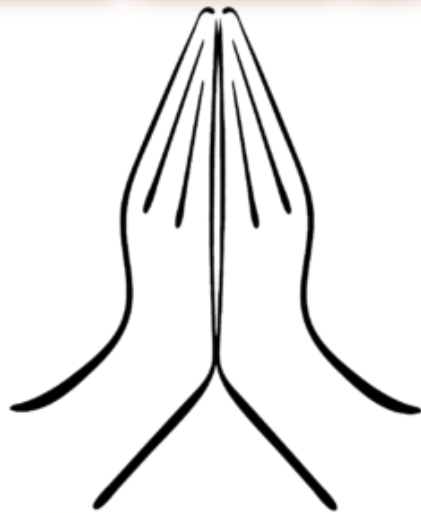
✓ हंसः सरोवरं प्रति गच्छति।

પ્રશ્ન 4. નીચેનાં વાક્યો સુવાચ્ય અક્ષરે લખો :

- (1) એકસ્મિન્ વને એકઃ વટવૃક્ષઃ અસ્તિ।
- (2) એકઃ દુષ્ટઃ સર્પઃ શાવકં ખાદતિ।
- (3) તસ્યાઃ સુવર્ણહારઃ નદીતીરે અસ્તિ।
- (4) સૈનિકઃ કાકસ્ય પૃષ્ઠે આગચ્છતિ।
- (5) સૈનિકઃ સર્પ મારયતિ ।

THANKS

FOR WATCHING